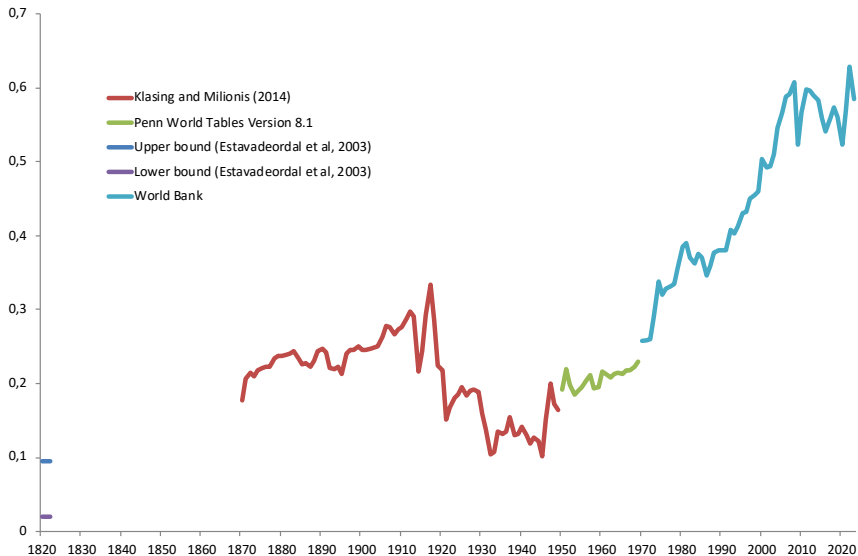

Krig og Fred i Internasjonal Handel

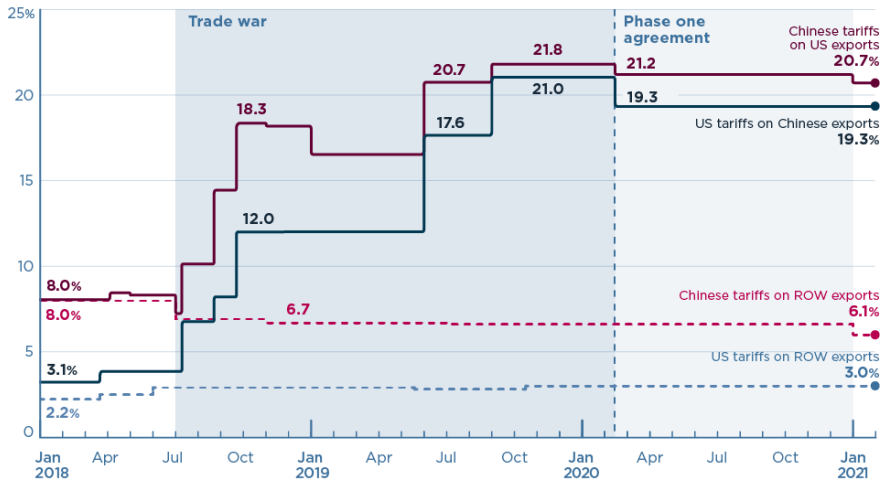
Andreas Moxnes
BI & CEPR

Partnerforum 27. mai 2025

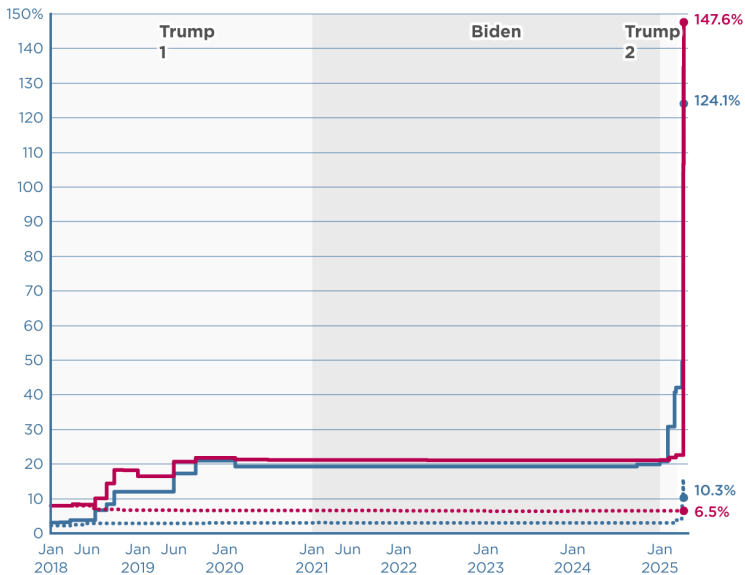
To globaliseringsbølger

a. US-China tariff rates toward each other and rest of world (ROW)

— Chinese tariffs on US exports — US tariffs on Chinese exports ... Chinese tariffs on ROW exports ... US tariffs on ROW exports

Introduksjon

Et veiskille for internasjonal (politisk) økonomi:

- Trafikkreglene for internasjonal handel skrives om.
- Hvorfor har vi regler?
- Trenger vi nye regler?
- Norges rolle

Starten på slutten på dagens økonomiske verdensorden?

Hvorfor har vi regler?

Verdens Handelsorganisasjon (WTO)

“WTO has, in all likelihood, done more to attack global poverty and advance living standards right across the planet than has any other man-made device”

(The Economist, 1999)

Det regelstyrte systemet

- Verdens Handelsorganisasjon (WTO) er under en eksistensiell trussel.
- Trump's ord og handlinger er i direkte motsetning til det regelstyrte systemet som USA var med på å skape 75 år siden.

Det regelstyrte systemet

- Systemet ble skapt gjennom General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) - senere WTO.
- To hovedprinsipper
 - ▶ Most-favored-nation (MFN). Et land skal ha samme toll mot alle handelspartnere.
 - ▶ Gjensidighet (reciprocity). Når to land forhandler om tollsatser, så skal de sikte mot at landenes tollreduksjoner gir samme endring i import- og eksportvolum for begge land.
 - ★ F.eks. Norge får eksportere laks tollfritt til Japan, mot at Japan får eksportere biler tollfritt til Norge.

Trump 1.0

Wilbur Ross, under Trump 1.0:

An ideal global trading system would facilitate adoption of the lowest possible level of tariffs. In this ideal system, countries with the lowest tariffs would apply reciprocal tariffs to those with the highest and then automatically lower that reciprocal tariff as the other country lowers theirs. This leveling technique could be applied product by product or across the board on an aggregated basis. Such a modification would motivate high-tariff countries to reduce their tariffs on imports.

Donald J. Trump ✓
@realDonaldTrump

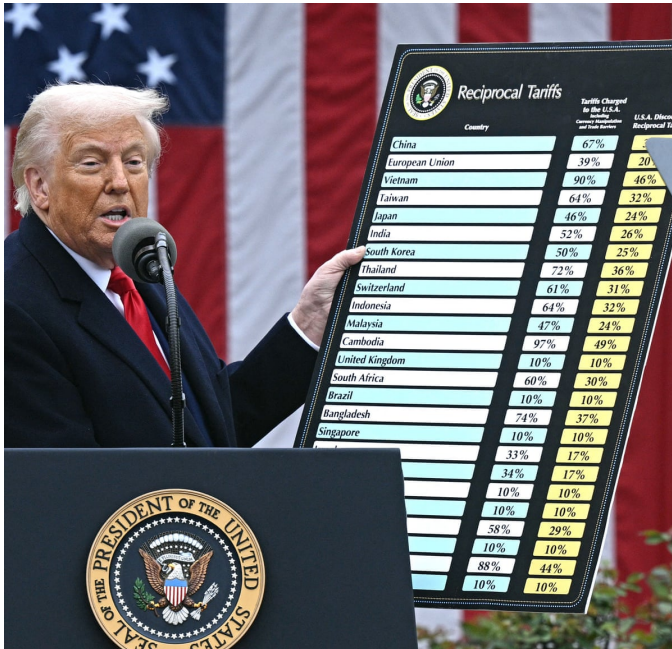

When a country Taxes our products coming in at, say, 50%, and we Tax the same product coming into our country at ZERO, not fair or smart. We will soon be starting RECIPROCAL TAXES so that we will charge the same thing as they charge us. \$800 Billion Trade Deficit-have no choice!

8:57 AM - Mar 2, 2018

👍 27.5K 💬 14.3K people are talking ... ⓘ

Trump 2.0 : Liberation Day 2. april

Hva Trump ønsker

- En eksistensiell trussel mot WTO arkitekturen
 - ▶ Forlater MFN.
 - ▶ Ikke gjensidighet i WTO forstand.
- Regelstyrt system —→ Makt-basert system der store land ikke lenger er begrenset av reglene som ble etablert 75 år siden.
- Hva mister vi i et makt-basert system? Hva er konsekvensene?

WTO teori: Hvorfor har vi trafikkreglene?

WTO bidrar til at land internaliserer internasjonale eksternaliteter når de velger handelspolitikk.

		Nation B's choices:			
		<i>Protect</i>		<i>Liberalise</i>	
Nation A's choices:	<i>Protect</i>	<u>A's welfare</u> 2	<u>B's welfare</u> 2	<u>A's welfare</u> 4	<u>B's welfare</u> 1
	<i>Liberalise</i>	<u>A's welfare</u> 1	<u>B's welfare</u> 4	<u>A's welfare</u> 3	<u>B's welfare</u> 3

WTO teori: Hvorfor har vi trafikkreglene?

- MFN og reciprocity begrenser store land sine muligheter til å dominere forhandlingene.
- Under MFN kan ikke store land presse små land like mye, fordi tollreduksjoner må deles med alle land.
- Under reciprocity skal utfall være balanserte mellom begge land.
 - ▶ Norge letter toll på biler, mot at Japan letter toll på laks.
- Systemet stimulerer små land til å investere i frihandel - uten å frykte utnyttelse ved forhandlingsbordet.

Økonomisk Teori bak WTO: Hvorfor har vi trafikkreglene?

- Reciprocity og politisk økonomi: Forhandlinger mobiliserer både eksport- og importkonkurrerende lobbygrupper.
- Dette systemet ga store kutt i tollsatser siden WWII (40% til 4%).

Norge uten trafikkregler

Ingen trafikkregler:

- Usikkerhet om rammebetingelser.
 - ▶ Forskning viser at usikkerhet har store negative effekter.
- Lovløse tilstander vil ramme små land som Norge.
 - ▶ Kjøttvekta rår.
- Bilaterale avtaler mindre fordelaktig for små land.
- Handelskrig: Norge i kryssilden.

The End?

- Historiker Robert Kagan anser trafikkreglene som en «historisk anomali» som ble til under USAs lederskap.
- Når USAs lederskap kollapse: «returning the world to its natural state - a dark jungle of competing interests, clashing nationalism, tribalism and self-interest» (NYTimes, 2018).
- Hvis Kagan har rett, så er problemet mye større en Trump.
 - ▶ WTO og internasjonale institusjoner kan trenge støtte fra en ny hegemon for å overleve.
- Men, verden hadde et makt-basert system før GATT/WTO, og historien viste at det ikke fungerte.
- Trump's forsøk på å skrive om trafikkreglene kan lede til skuffelse - eventuelt katastrofe.